

M.S.W. Sem.-4 Examination

510

Distaster Management

April-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. "આપત્તિ" શબ્દનો અર્થ સમજાવો અને આપત્તિઓના પ્રકારો વિશે ટૂંકમાં લખો. (૧૪)

અથવા

કોઈપણ ૩ કુદરતી આપત્તિઓનું વિગતવાર વર્ણન કરો.

૨. કોઈપણ ૩ માનવસર્જિત આપત્તિઓનું વિગતવાર વર્ણન કરો. (૧૪)

અથવા

આપત્તિ વ્યવસ્થાપનમાં સરકાર શું ભૂમિકા ભજવે છે?

૩. આપત્તિ વ્યવસ્થાપનમાં NGO શું ભૂમિકા ભજવે છે ? (૧૪)

અથવા

ગ્લોબલ વોર્મિંગને શા માટે સમસ્યા માનવામાં આવે છે? તેનાથી ભારતમાં કઈ પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ ઊભી થઈ છે?

૪. પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ ઘટાડવામાં સામાજિક કાર્યકર શું ભૂમિકા ભજવે છે? (૧૪)

અથવા

ભારતના ચિપકો ચળવળ અને અપિકો ચળવળને વિગતવાર સમજાવો.

૫. MCQ (કોઈપણ ૭) (૧૪)

૧. રિક્ટર સ્કેલનો ઉપયોગ માપવા માટે થાય છે:

A) પવનની ગતિ B) ભૂકંપની તીવ્રતા

C) વરસાદનું સ્તર D) માટીનું ધોવાણ

૨. ભોપાલ ગેસ દુર્ઘટના (૧૯૮૪) લીકેજને કારણે થઈ હતી:

A) કાર્બન મોનોક્સાઇડ B) મિથેન ગેસ

C) મિથાઇલ આઇસોસાયનેટ (MIC) D) એમોનિયા ગેસ

૩. નીચેનામાંથી કયો આપત્તિ તૈયારીનો મુખ્ય ઘટક છે?

A) પ્રારંભિક ચેતવણીઓને અવગણવી

B) કટોકટી પ્રતિભાવ યોજનાઓ સ્થાપિત કરવી

C) સંદેશાવ્યવહાર ચેનલો ઘટાડવી

D) જાહેર જાગૃતિ કાર્યક્રમો બંધ કરવા

4. NDRF નું પૂરું નામ શું છે?

- A) રાષ્ટ્રીય આપત્તિ બચાવ દળ, B) રાષ્ટ્રીય સંરક્ષણ પ્રતિભાવ દળ
C) રાષ્ટ્રીય આપત્તિ પ્રતિભાવ દળ, D) રાષ્ટ્રીય વિકાસ અને રાહત દળ

5. NDRF ની રચના માટે કયો કાયદો કાનૂની માળખું પૂરું પાડે છે?

- A) પર્યાવરણ સંરક્ષણ અધિનિયમ, 1986, B) ફેક્ટરીઓ અધિનિયમ, 1948
C) આપત્તિ વ્યવસ્થાપન અધિનિયમ, 2005, D) રોગચાળા રોગો અધિનિયમ, 1897

6. ચિપકો ચળવળ (1973) નો ઉદ્દેશ્ય આ હતો:

- A) કૃષિને પ્રોત્સાહન આપવું B) વનનાબૂદી અટકાવવી
C) ઔદ્યોગિકીકરણને પ્રોત્સાહન આપવું D) ભીની જમીનોનું સંરક્ષણ

7. ક્યોટો પ્રોટોકોલ આ બાબતો સાથે વ્યવહાર કરે છે:

- A) વન્યજીવન સંરક્ષણ, B) વાયુ પ્રદૂષણ
C) ગ્રીનહાઉસ વાયુઓનું ઘટાડા D) દરિયાઈ જીવસૃષ્ટિનું રક્ષણ

8. મોટાભાગના ભૂકંપનું મુખ્ય કારણ શું છે?

- A) પવનનું દબાણ, B) ટેક્ટોનિક પ્લેટોની ગતિ
C) સમુદ્રી ભરતી, D) ચુંબકીય ક્ષેત્રમાં ફેરફાર

9. CFC પર્યાવરણ માટે કેમ હાનિકારક છે?

- A) તેઓ એસિડ વરસાદનું કારણ બને છે
B) તેઓ ઓઝોન સ્તરને ક્ષીણ કરે છે
C) તેઓ માટી પ્રદૂષણમાં વધારો કરે છે
D) તેઓ જળ પ્રદૂષણમાં ફાળો આપે છે

10. નીચેનામાંથી કયો CFC ઉત્સર્જનનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે?

- A) કોલસાથી ચાલતા પાવર પ્લાન્ટ, B) રેફ્રિજરેટર અને એર કન્ડીશનર,
C) વનનાબૂદી, D) ઔદ્યોગિક ગંદુ પાણી

૧૧. CFC નું પૂરું નામ શું છે?

- A) કાર્બન ફ્લોરાઇડ સંયોજન, B) ક્લોરોફ્લોરોકાર્બન
C) રાસાયણિક ફ્લોરિન સંયોજન, D) ક્લોરિન ફ્લોરાઇડ ક્લોરાઇડ

૧૨. ધરતીકંપના કેન્દ્રની ઉપર પૃથ્વીની સપાટી પર કયો બિંદુ હોય છે?

- A) ખાડો, B) કેન્દ્રબિંદુ, C) ભૂકંપીય ક્ષેત્ર, D) રિફ્ટ વેલી.

*****

MASTERS OF SOCIAL WORK 2025
PAPER-510: DISASTER MANAGEMENT
 MSW Sem.IV (CBCS Pattern)

1. Explain the meaning of the term "DISASTER" and write briefly about the types of Disasters. (14)

OR

Explain any 3 Natural Disasters in details.

2. Explain any 3 Man-made Disasters in details. (14)

OR

What role does the Government play in Disaster Management?

3. What role does the NGO play in Disaster Management? (14)

OR

Why is Global Warming considered a PROBLEM? What environmental problems has it caused in INDIA?

4. What role does a social worker play in mitigating environmental problems? (14)

OR

Explain the Chipko Movement and Apiko Movement of INDIA in details.

5. MCQ (ANY 7) (14)

1. The Richter scale is used to measure:

A) Wind speed	B) Earthquake intensity
C) Rainfall levels	D) Soil erosion

2. The Bhopal Gas Tragedy (1984) was caused by the leakage of:

A) Carbon monoxide	B) Methane gas
C) Methyl isocyanate (MIC)	D) Ammonia gas

3. Which of the following is a key component of disaster preparedness?

- A) Ignoring early warnings
- B) Establishing emergency response plans
- C) Reducing communication channels
- D) Discontinuing public awareness programs

4. What is the full form of NDRF?

- A) National Disaster Rescue Force, B) National Defence Response Force
- C) National Disaster Response Force, D) National Development and Relief Force

5. Which act provides the legal framework for the formation of NDRF?

- A) The Environment Protection Act, 1986
- B) The Factories Act, 1948
- C) The Disaster Management Act, 2005
- D) The Epidemic Diseases Act, 1897

6. The Chipko Movement (1973) was aimed at:

- A) Promoting agriculture
- B) Preventing deforestation
- C) Encouraging industrialization
- D) Conserving wetlands

7. The Kyoto Protocol deals with:

- A) Wildlife conservation
- B) Air pollution
- C) Reduction of greenhouse gases
- D) Protection of marine ecosystems

8. What is the primary cause of most earthquakes?

- A) Wind pressure, B) Movement of tectonic plates
- C) Ocean tides, D) Magnetic field changes

9. Why are CFCs harmful to the environment?

- A) They cause acid rain
- B) They deplete the ozone layer
- C) They increase soil pollution
- D) They contribute to water pollution

10. Which of the following is a major source of CFC emissions?

- A) Coal-fired power plants
- B) Refrigerators and air conditioners
- C) Deforestation
- D) Industrial wastewater

11. What is the full form of CFC?

- A) Carbon Fluoride Compound, B) Chlorofluorocarbons
- C) Chemical Fluorine Compound, D) Chlorine Fluoride Chloride

12. What is the point on the Earth's surface directly above the focus of an earthquake?

- A) Crater
- B) Epicentre
- C) Seismic zone
- D) Rift valley

*****